

KAKO DA NAUČITE SVOJU DECU
LEPIM MANIRIMA

Lori Berkenkamp i Dr Stiven C. Etkins

BIBLIOTEKA
Koristan priručnik

KAKO DA NAUČITE
SVOJU DECU
LEPIM
MANIRIMA

Naziv originala:
Teaching Your Children Good Manners
Lauri Berkenkamp and Steven C. Atkins, PsyD

Naziv knjige:
Kako da naučite svoju decu lepim manirima
Lori Berkenkamp i Dr Stiven C. Etkins

Copyright © 2002 Nomad Communications
Copyright © 2006 za Srbiju Leo commerce, Beograd

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige se ne sme reprodukovati u bilo kom obliku bez pismene dozvole izdavača, osim od strane kritičara koji može citirati kratke odlomke u svom pregledu.

Ilustracije na koricama radio Čarls Voglom, Big hed dizajns
Dizajn Dejvid Morin
Priredila Suzan Kejhan

Urednik:
Nenad Perišić

Prevod:
Irina Vujičić

Lektor i korektor:
Marija Živković

Za izdavača:
Nenad i Slađana Perišić

Izdavač:
MIP Leo commerce, Beograd

Plasman:
MIP Leo commerce, Beograd
Generala Mihajla Nedeljkovića 65/2
011/176-2077
011/2166-712
011/2166-714
063/507-334

E-mail:
nesaperisic@gmail.com
info@leocommerce.co.yu
www.leocommerce.co.yu

Štampa:
Tuli - Vršac

Tiraž:
1000
ISBN 86-83909-49-2

Za Džoša, koji ceni dobre manire.

L. B.

„Prepuna korisnih saveta, knjiga *Kako da naučite svoju decu lepim manirima* daje izbezumljenim roditeljima praktična sredstva koja su im potrebna da bi naučili svoju decu da se ophode prema drugima s poštovanjem i pristojnošću. I zaista, šta je važnije od toga?”

Ermin Brot

autorka knjiga *The Expectant Father: Facts, Tips and Advice for Dads-to-Be* i *A Dad's Guide to the Toddler Years*.

„Izvršno! Knjiga *Kako da naučite svoju decu lepim manirima* je najbolja knjiga za pomoć roditeljima koju sam pročitao. Najzad jedna kreativna, praktična, zabavna knjiga koja se usredsređuje na učenje veština koje su potrebne svakom detetu. *Kako da naučite svoju decu lepim manirima* je obavezno štivo za roditelje dece svih uzrasta. Sledite ove sugestije i vaši prijatelji će biti zadivljeni zrelošću vaše dece. Osim toga, i sami ćete biti zadivljeni koliko će im njihove nove sposobnosti biti od pomoći.”

dr Ken Vest

autor knjiga *The Shelbys Need Help!*
A Choose-Your-Own Solution i *Adventure Book*

PRIZNANJA

Ova knjiga je ishod rada mnogih ljudi koji su zajedno ispoljili neverovatno strpljenje (i izvrsne manire) tokom dugog procesa istraživanja, pisanja i produkcije. Želim da se zahvalim Rejčel Benoa, Lesli Konoli, Lesli Džonston i Kristen Vilson na pružanju informacija, saveta i ličnih anegdota koje su osnova za veliki deo knjige. Veoma sam zahvalna Čarliju Voglomu iz Big hed dizajna na njegovim odličnim ilustracijama. Takođe hvala svima u Nomad presu na pomoći, trudu i dobrom raspoloženju, naročito Aleksu Kejhanu na idejama, Suzan Hejl na stručnom uređivačkom radu i Dejvidu Morinu na fantastičnom dizajnu. Najzad, hvala Ričardu, Saši, Noi i Sajmonu, koji su sama inspiracija za pisanje knjige o lepom ponašanju. Molim vas žvačite zatvorenih usta.

L. B.

Želim da se zahvalim svojim roditeljima, Tomu i Marti, na podršci, razumevanju i humoru. Moja postignuća su odraz vaše ljubavi i roditeljskih veština. Takođe bih hteo da pomenem Stejsi „Mej” i Džefa, dvoje divnih ljudi koje imam sreće da poznajem. Hvala vam na podršci. Najzad, s poštovanjem se zahvaljujem Lori Berkenkamp na velikom trudu i posvećenosti. Njena vera u ovu temu je omogućila nastanak knjige.

S. C. E.

SADRŽAJ

<i>Ne pričaj punih usta</i>	
<i>Maniri za stolom</i>	17
<i>Šta si rekao(la)?</i>	
<i>Izražavanje u svakom okruženju</i>	39
<i>Upoznajte...</i>	
<i>Upoznavanje i pozdravljanje odraslih i ostalih</i>	57
<i>Halo, ko je to?</i>	
<i>Obraćanje preko telefona</i>	73
<i>Ovo je moja žurka</i>	
<i>Pozivnice, obaveze i ozloglašene zahvalnice</i>	91
<i>Ne šutiraj mi sedište!</i>	
<i>Maniri tokom putovanja</i>	111
<i>Mi smo carevi! Vi ste bednici! Napred naši!</i>	
<i>Maniri na terenu</i>	133

Ovo nije bilo u opisu posla

S nestrpljenjem ste iščekivali predstojeću porodičnu večeru u restoranu sa svojom savršenom, preslatkom decom. Prošlo je manje od sat vremena a vaš sto izgleda kao bojište – i vaša strana je izgubila. Vaša trogodišnjakinja iznenada odlučuje da je završila sa večerom, ustaje i odlazi da istraži ostale stolove. Njen šestogodišnji brat koristi pribor kao oružje za borbu protiv nevidljivih neprijatelja, uz glasne zvučne efekte koje očekujete od bitke koja se vodi na Mračnoj planeti. U međuvremenu vaš trinaestogodišnji sin sedi naduren u ćošku zato što ste se usudili da mu kažete da se ispravi dok sedi. Sigurno vas svi u restoranu gledaju i misle da ste užasan roditelj koji se nije potrudio da nauči svoju decu lepom ponašanju. Zaklinjete se da više nikada nećete izaći na večeru.

Zvuči vam poznato? Ne brinite – pomoć je pri ruci. **Kako da naučite svoju decu lepim manirima** je knjiga osmišljena da vam pomogne u učenju dece osnovnim manirima na direktan, otvoren način putem konkretnih ideja i zabavnih igara i aktivnosti. Svi saveti i informacije u svakom poglavlju rukovode se uzrastom, zato što ne možete očekivati iste manire od trogodišnjeg i od trinaestogodišnjeg deteta, ma koliko se oni ponekad slično ponašali.

Zašto učiti decu manirima?

Budimo realni, lepo ponašanje je važno – ono pokazuje poštovanje prema drugima. Maniri su prosto nepisana pravila ponašanja koja čine svet nešto prijatnijim. Odvratno je ručati zajedno s nekim ko glasno žvaće otvorenih usta. Pravo je očajanje sedeti tokom višečasovnog leta avionom dok vam neko osmogodišnje dete šutira naslon sedišta. Svi želimo da živimo u društvu u kom su ljudi pristojni i ljubazni prema drugima. Svi želimo da naša deca ostave dobar utisak, bilo preko telefona ili pri upoznavanju. Razmislite o ovome: to što ćete sada naučiti svoje dete manirima za stolom moglo bi da se isplati tokom onog presudnog razgovora za posao kroz dvadeset godina, koji igrom slučaja podrazumeva i ručak. Dobri maniri su dobri za vašu decu i mogli bi im čak pružiti prednost u životu.

Dobri maniri pokazuju poštovanje prema drugima i čine svet prijatnijim mestom.

Kako koristiti ovu knjigu

Treba je koristiti kao vodič; njeni predlozi jesu ono što se smatra kulturnim u SAD, mada ih je većina univerzalna. Ona uviđa da je odgajanje dece ozbiljna stvar, ali istovremeno i iscrpljujuće, zabavno i često veoma smešno – sve u isto vreme. Saveti i ideje o učenju dece osnovama društvenih manira nude se sa stanovišta da će deca

povremeno veoma glasno podrignuti za stolom, podivljati u potpuno pogrešnom momentu i da se često neće ponašati kao ona deca u porodičnim serijama – osim ako ne računate *Simpsonove*.

Kako da naučite svoju decu lepim manirima je organizovana tako da možete ili da je čitate celu, ili možete da izaberete poglavlja koja su vam najkorisnija u dato vreme. Svako poglavlje obrađuje različitu društvenu okolnost i pruža kratak pregled odgovarajućih manira za tu situaciju. Pronaći ćete korisne savete o tome kako naučiti lepom ponašanju decu različitih uzrasta, zajedno sa igrama, aktivnostima i idejama usklađenim sa uzrastom i osmišljenim da podstaknu opisane manire. Za odeljkom ***Pitanja i odgovori***, koji gleda na uobičajene situacije i nudi praktična rešenja, sledi odeljak ***Šta da očekujete*** koji je podeljen po godištimama.

Zabrinuti ste da će vaša deca zauvek jesti kao pećinski ljudi? Pročitajte prvo poglavlje ***Ne pričaj punih usta*** da biste dobili neke savete o korišćenju pribora za jelo, prikladnom razgovoru za trpezarijskim stolom i ostalim manirima za trpezom. Drugo poglavlje ***Šta si rekao(la)?*** daje savete i ideje o pristojnom izražavanju, bez obzira na neugodnost situacije. Ako se pak pitate kako da upoznate svoju decu sa misterioznim bićima poznatim kao odrasli, pročitajte treće poglavlje ***Da vas upoznam...*** da biste naučili kako da im pomognete da se predstavljaju i pozdravljaju odrasle osobe.

Četvrto poglavlje ***Halo, ko je to?*** fokusira se na manire u vezi sa telefoniranjem, od razgovaranja i ostavljanja poruka do učenja kulturnog javljanja na telefon, dok peto poglavlje ***To je moja žurka*** pruža pomoć oko pozivnica, ponašanja na zabavama i pisanja ozloglašanih zahvalnica. Razmišljate da otputujete sa decom? Ili o prostom odlasku do prodavnice? Okrenite šesto poglavlje ***Ne šutiraj mi sedište!*** da biste se podsetili manira na javnim mestima i prilikom putovanja. Sedmo poglavlje ***Mi smo carevi! Vi ste bednici! Napred naš!*** obrađuje pitanje ponašanja na sportskim terenima.

Na kraju svakog poglavlja se nalaze smernice podeljene po starosnim grupama o tome šta možete očekivati od svog deteta po pitanju teme koja je obrađena u tom poglavlju. Treba da imate visoka ali ne nerazumna očekivanja – u suprotnom će vas uspeh sigurno zaobići. Molimo vas da obratite pažnju da je ovo zasnovano na veoma uopštenim razvojnim smernicama i daje uopštene savete za decu – vaše dete može biti mnogo više ili manje razvojno napredno i stoga sposobno za više ili manje od onoga što je naznačeno. Takođe imajte u vidu da kako se deca kreću prema spoljnim granicama određenih uzrasta, imaće verovatno veći stepen uspešnosti po pitanju naznačenih sposobnosti.

Zlatna pravila za učenje lepim manirima

Bilo da ste roditelj dvogodišnjaka i želite da se unapred pripremite za društveni razvoj deteta, ili da imate tinejdžere i želite da im utužite društvene sposobnosti za koje znate da umeju da iskazuju, učenje deteta lepom ponašanju zahteva mnogo truda i istrajnosti. Imajte na umu sledeća zlatna pravila:

Formirajte lepo ponašanje: vi ste najvažniji uzor i vaši postupci će govoriti mnogo glasnije od vaših reči. Zato ako pričate punih usta, ili upadate ljudima u reč, i vaša deca će to raditi. Iskoristite ovu priliku da obratite pažnju na sopstvene manire.

Planirajte da biste bili uspešni: malo planiranja unapred mnogo znači ako želite da pomognete deci da se lepo ponašaju u društvenim situacijama. Pronaći ćete mnogo ideja u ovoj knjizi koje će pomoći da stvorite prilike da deca nauče i uspešno koriste manire.

Imajte visoka očekivanja ali postavite realne ciljeve: ne zaboravite da deca mogu da se usredsrede samo na jednu ili dve nove ideje istovremeno. Kada ih učite ponašanju u određenom okruženju, kao što je trpezarijski sto, ili javljanju na telefon, fokusirajte se samo na po jednu ili dve određene veštine. Kada ih savladaju, pređite na druge. Nadograđujte gradivo na dobrim stvarima koje ste ih već naučili i napređujte odatle.

Budite strpljivi: lepo ponašanje je samo skup dobrih navika koje se uče i vežbaju vremenom. Vaša deca ih neće naučiti sve odjednom i neće ih se setiti u svakom trenutku. Ali uz ohrabrenje i pozitivne komentare, i dosta vežbe, dobri maniri će eventualno postati automatski.

Imajte smisla za humor: nezgode će se dešavati, hrana će se prosi-pati i praviće se društveni gafovi. Garantovano. Zadržite smešak na licu – zapamtite da je za brušenje društvenih veština potrebno dosta vremena, a pehovi su neizbežni. Ono što su sada sramni trenuci u budućnosti će biti zabavne anegdote.

Vi ste svojoj deci lični trener za manire u utakmici života i koristite Kako da naučite svoju decu lepim manirima kao zabavni priručnik.

Koristeći ideje iz ove knjige, možete svojoj deci postaviti visoke standarde za postizanje ciljeva tako što ćete im ponuditi pozitivnu podršku i dosta ohrabrenja, i tako što ćete pretvoriti učenje o lepom ponašanju u zabavu. Smatrajte sebe njihovim ličnim trenerom za manire u utakmici života i koristite **Kako da naučite svoju decu lepim manirima** kao zabavni priručnik.